

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 61. ТОМ 1
ISSUE 61. VOLUME 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 27.05.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомя]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 61. Том 1. – 344 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрив І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомя І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петренко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Сигник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомя І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомя І.М., 2023

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 6 from 27.05.2023)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2023. – Issue 61. Volume 1. – 344 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andriyev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevsk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustymenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as Index Copernicus International.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2023
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2023

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Raida AMIRBAYOVA

THE HISTORY OF DEVELOPMENT OF RESIDENTIAL INSTITUTIONS FOR CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN (1991–2015)..... 4

Юрій ВОЙТЕНКО

ПОРІВНЯННЯ ПЕРШИХ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ І КРАЇН БАЛТІЇ ЗА ВІДНОВЛЕНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: ПРОСОПОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ..... 9

Петро ГАВРИЛИШИН

ЖИТТЯ БОГДАНА ГАВРИЛИШИНА ПІД НІМЕЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ (1941–1944)..... 15

Богдан ГЛІНКА

ПОДАНКОВА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ У 1920-Х РР..... 21

Владислав СГОРОВ

В.Б. АНТОНОВИЧ І ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА УКРАЇНСЬКУ ІНТЕЛІГЕНЦІЮ..... 29

Alina IVANENKO

WORK PRACTICES OF LOCAL CRIMINAL COURTS IN THE TERRITORY OF CHERNIHIV AND SUMY REGIONS DURING THE GERMAN OCCUPATION (1941–1944)..... 35

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Yuriy BAI, Tatiana OLIYNYK

MUSICAL FORM AND MUSICAL STYLE AS UNITS OF INTONATION AND MEANING PROCESS..... 41

Орися БАЛАНКО, Микола БАЛАНКО

СПЕЦИФІКА ІНТЕРПРЕТУВАННЯ ТВОРІВ ЕПОХИ БАРОКО ДЛЯ СОПРАНО І СОЛЮЮЧОЇ ТРУБИ..... 46

Інеса БЕРЕНБЕЙН

КАМЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРТЕПАННОЇ ТВОРЧОСТІ М. ЛИСЕНКА ЯК ВИЯВ НАЦІОНАЛЬНОГО РОМАНТИЧНОГО ФЕНОМЕНУ..... 54

Наталія БОНДАРЕНКО, Оксана ПАСЬКО

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДИЗАЙНУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 58

Світлана БОРИСОВА, Поліна КІЙЧЕНКО

ГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ФУТБОЛКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРИНТІВ: СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК..... 64

Альона БОРШУЛЯК, Надія ЛАВРЕНТЬЄВА

Й. БАХ – Б. ЯВОРСЬКИЙ – М. ЛЕОНТОВИЧ: СИМВОЛІЧНІ ПЕРЕТИНИ ТВОРЧОСТІ..... 71

Оксана ГОРОЖАНКІНА

ФЕНОМЕН АВТОРСЬКОЇ ПІСНІ В УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ..... 77

Ярослава ГРИЦЕНКО

СЕМІОТИЧНІ ТА ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНІ АСПЕКТИ ТІЛЕСНОСТІ В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ..... 83

Юлія ГРИЦУН, Вікторія ШУБІНА, Олена СПОЛЬСЬКА

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 90

Росіна ГУЦАЛ

ІСТОРІЯ ПОДІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ: УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКА МИСТЕЦЬКА ІНТЕГРАЦІЯ..... 97

Євген Дашак «ШІСТЬ П'ЄС ДЛЯ ФОРТЕПАНО» ЙОЗЕФА МАРКСА В КОНТЕКСТІ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИХ ПОШУКІВ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	103
--	-----

Olha DENYSIUK, Hanna KHABAZ POLISH ART IN PORTUGAL: TO THE QUESTION OF CONTEMPORARY POLISH-PORTUGUESE ARTISTIC RELATIONS.....	109
--	-----

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Валентина АВРАМЕНКО КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	116
---	-----

Марина БАБЕНКО-ЖИРНОВА, Людмила НЕЧАЮК КОНЦЕПТУАЛЬНА КАРТИНА СВІТУ ЗБІРКИ ОПОВІДАНЬ «Я, КЛАВДІЯ» НАДІЇ ВАРХОЛ.....	121
---	-----

Олег БАГАН, Наталія СЛАВИЧ РОЗВИТОК ІДЕЙ НАЦІОНАЛІЗМУ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК» (1923–1931).....	126
--	-----

Тетяна БАНДУРА ПРОБЛЕМА ПОСТКОЛОНІАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В РОМАНІ ЧИМАМАНДИ НГОЗІ АДІЧІ «ЛІЛОВА КВІТКА ГІБІСКУСА».....	133
---	-----

Афлатун Шюкюр БАХШАЛІЄВ САМЕД ВУРГУН У КАЗАХСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ.....	139
--	-----

Лесь БЕЛЕЙ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПИСЕМНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	144
---	-----

Ольга БУРКО, Настасія ІВОНЧАК ЩОБ ПРИЙШЛА ВЕСНА АБО НЕЗГАСНЕ КОХАННЯ БОРИСА ГРІНЧЕНКА ДО МАРІЇ ЗАГІРНЬОЇ НА ТЛІ РУКОПИСНОГО ЖУРНАЛУ «ВЕСНА» (ДО 160-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ).....	149
---	-----

Єлизавета ВЕРГУН СПЕЦИФІКА ПРОСТОРОВО-ЧАСОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОМАНУ ДЖОДЖО МОЙЕС «ДІВЧИНА, ЯКУ ТИ ЗАЛИШИВ».....	156
---	-----

Ангеліна ГУМЕННА, Тетяна ЗАДКО ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З АРАБСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ (НА ПРИКЛАДІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ).....	164
---	-----

Валентина ДРОБОТЕНКО ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У НОВИННОМУ МЕДІАДИСКУРСІ.....	170
---	-----

Тетяна ЗАБОЛОТНА НЕВЕРБАЛЬНІ ТА ВЕРБАЛЬНІ КОМПОНЕНТИ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ.....	175
---	-----

Наталія ІВАНИЦЬКА, Лілія ТЕРЕЩЕНКО МІЖМОВНЕ КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНЕ ПРОФІЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОСАДИ В ЖАНРІ «ОГОЛОШЕННЯ ПРО ВАКАНСІЮ».....	182
---	-----

ПЕДАГОГІКА

Марія БІЛОКОПИТОВА, Карина ОСТРОВСЬКА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	189
--	-----

Олена БОЙЧУК ОСВІТНЬО-ІГРОВА ПЛАТФОРМА LEARNINGAPPS ЯК ДОПОМІЖНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	195
--	-----

Оксана БРОВКІНА, Карина ТУРЧИН РОЛЬОВІ ІГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	202
Наталія БУЛГАРУ, Олена РАДУС ОСНОВНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	208
Зоряна ВАКОЛЯ, Світлана ЛИСЕНКО, Ганна КОСТЮШКО ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	213
Тетяна ВАСЮТІНА, Вікторія ВОЛОШИНА, Юлія САЄНКО ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	218
Лілія ВСЙЛАНДЄ, Любов ПРОКОФ'ЄВА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ.....	226
Юлія ВОЛИНЕЦЬ, Надія СТАДНІК, Тетяна ПАНЧЕНКО МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	233
Маруна VOLOSHENKO THE RESULTS OF A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LEVELS OF PROFESSIONAL READINESS OF FUTURE SPECIALISTS IN SOCIONOMIC SPECIALTIES TO FORM A CONSCIOUS PARENTING IN YOUTH.....	240
Катерина ГАЛАЦИН, Алла ФЕЩУК, Ольга ЯРОШЕНКО РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	249
Ніна ГОРДІЙ ПРЕДМЕТНО-ІГРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ 5-ГО РОКУ ЖИТТЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	256
Юлія ГРИЩУК КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ, РІВНІ РОЗВИНЕНОСТІ ДІАГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ВВНЗ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	264
Катерина ДЕРЕКА РОБОЧІ ЗОШИТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОЛЕДЖАХ.....	274
Юрій ДЕЯК, Михайло ДЕЯК, Тамара ІЩЕНКО НАВЧАННЯ ФАХОВОГО ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ПРИ НАВЧАННІ У НЕМОВНОМУ ЗВО.....	278
Наталія ДОЦЕНКО ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ОНЛАЙН СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	284
Nataliia DIACHUK PSYCHOLINGUISTIC ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF HIGH SCHOOL STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE LISTENING SKILLS.....	290
Fedir ZAGURA JUSTIFICATION OF MODELLING METHOD APPLICATION FOR CONSTRUCTING THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT AT MULTIDISCIPLINARY INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION.....	297
Катерина ЗОЗУЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ).....	302
Ольга ІВАННІКОВА, Тетяна ГАРАЧУК МОВНО-КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	307

Олена ІОНОВА, Світлана ЛУПАРЕНКО ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ.....	316
Ленмара ІСМАІЛОВА ІННОВАЦІЇ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	322
Тетяна КАРАВАЄВА, Лідія ШВЕЛДЗЕ ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	329

УДК 811.111'36

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-30>**Наталя ІВАНИЦЬКА,***orcid.org/0000-0002-9925-1285**доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету
(Вінниця, Україна) n.ivanytska@vtei.edu.ua***Лілія ТЕРЕЩЕНКО,***orcid.org/0000-0002-2774-8540**кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету
(Вінниця, Україна) l.tereshchenko@vtei.eu.ua*

МІЖМОВНЕ КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНЕ ПРОФІЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОСАДИ В ЖАНРІ «ОГОЛОШЕННЯ ПРО ВАКАНСІЮ»

Стаття продовжує пошуки спільного і відмінного в комунікативно-прагматичній репрезентації жанру «оголошення про вакансію» в писемному модусі дискурсу працевлаштування в британській та українській лінгвокультурах. Доцільність та актуальність такого дослідження зумовлена стрімкими змінами на ринку праці, що призводять до зміни комунікативних ролей його ключових учасників – роботодавців та працівників. Комунікація між ними, особливо на початковому етапі пошуку роботи відбувається через сучасні засоби мережового зв'язку, що зумовлює пошук найбільш ефективних стратегій і тактик для побудови віртуального діалогу та досягнення комунікативної мети. Результати дослідження дали змогу побудувати міжмовний комунікативно-прагматичний профіль стратегії презентації посади, яку використовують в мережових оголошеннях про вакансії. До аналізу було залучено 382 українськомовних та 331 англомовний зразок реалізації виділених тактик стратегії презентації посади, вилучених методом суцільної вибірки з 400 оголошень про роботу, розміщених на сайтах work.ua та reed.com.uk. Оголошення були обмежені фільтром «ІТ-сфера». Відібрані зразки репрезентували виокремлені нами комунікативно-прагматичні тактики: 1) акцентування різноманітності посадових обов'язків, 2) акцентування матеріальної вигоди, 3) акцентування складності вакансії, 4) акцентування перспективи.

За нашими спостереженнями, українці найчастіше використовують тактику акцентування різноманітності посадових обов'язків (47%) та тактику перспективи (44%). Для англомовних оголошень типовими є тактика акцентування різноманітності посадових обов'язків (55%), тактика перспективи (24%), тактика акцентування матеріальної вигоди (20%). Здійснені кількісні підрахунки дали можливість зіставити комунікативно-прагматичний профіль стратегії презентації посади в українській та англійській лінгвокультурах. В обох дискурсах значну увагу приділено тактиці акцентування на різноманітності посадових обов'язків. Тактика перспективи є більш розробленою в українському дискурсі. В британських оголошеннях до неї звертаються рідше. Спільним як для української, так і британської лінгвокультур є незначне акцентування на складності вакансії, що створює «позитивний настрій» оголошення.

Ключові слова: *дискурс працевлаштування, жанр «оголошення про вакансію», комунікативно-прагматична стратегія, комунікативна тактика, презентація посади, українська лінгвокультура, британська лінгвокультура, зіставне дослідження.*

Natalia IVANYTSKA,
orcid.org/0000-0002-9925-1285
Doctor of Science (Philology), Professor,
Head of the Department of Foreign Philology and Translation
Vinnytsa Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics
(Vinnytsa, Ukraine) n.ivanytska@vtei.edu.ua

Liliia TERESHCHENKO,
orcid.org/0000-0002-2774-8540
Candidate of Philology,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation
Vinnytsa Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics
(Vinnytsa, Ukraine) l.tereshchenko@vtei.edu.ua

CROSS-CULTURE PRAGMATICS OF THE COMMUNICATIVE STRATEGY OF THE COMPANY'S SELF-PRESENTATION IN THE GENRE "JOB ADVERTISEMENT"

The paper presents the further research of the communicative and pragmatic markers of genre "job advertisement". The common and different aspects are examined in the written mode of employment discourse in British and Ukrainian linguistic cultures. The expediency and relevance of such research is due to rapid changes in the labor market, which lead to a change in the communicative roles of its key participants – employers and employees. Communication between them, especially at the initial stage of job search, takes place through modern means of network communication, which determines the search for the most effective strategies and tactics for building a virtual dialogue and achieving a communicative goal. The results of the study made it possible to build a cross-linguistic communicative and pragmatic profile of the position presentation strategy used in online job advertisements.

We selected 382 Ukrainian and 331 English language samples to present the position presentation strategy. The units were selected from online job advertisements (200 advertisements each from work.ua and reed.com.uk sites, found through the "Vacancies in IT" filter). The strategy involves the following communicative and pragmatic tactics: 1) emphasizing the variety of job duties, 2) emphasizing material benefits, 3) emphasizing the complexity of the vacancy, 4) emphasizing perspective.

Using quantitative methods of analysis, we have established that the Ukrainian employers appeal to tactics of emphasizing the variety of job duties (47%) and perspective (44%). The English discourse prefer the tactics of emphasizing the variety of job duties (55%), perspective (24%), and material benefit (20%).

We also compared the communicative and pragmatic profile of the position presentation strategy in Ukrainian and English discourse. Both discourses pay to the tactic of emphasizing the variety of job duties. The perspective tactic is more developed in the Ukrainian discourse. Common to both Ukrainian and British linguistic cultures is a slight emphasis on the complexity of the vacancy, which creates a "positive tone" of the advertisements.

Key words: *employment discourse, genre "job advertisement", communicative and pragmatic strategy, communicative tactics, position presentation, Ukrainian linguistic culture, British linguistic culture, contrastive linguistics.*

Постановка проблеми. Публікація продовжує пошуки спільного та відмінного в комунікативно-прагматичній реалізації дискурсу працевлаштування, зокрема в жанрі «оголошення про вакансію» в британській та українській лінгвокультурах. Оголошення про вакансію видаються відкритими для опису в концепціях і термінах різних лінгвістичних парадигм, з-поміж яких найбільш дієвою ймовірно є комунікативно-прагматична. Її модель сфокусована на ефективному використанні мовних ресурсів для досягнення прагматичних цілей (у нашому випадку – пошуку компетентних працівників для певної посади). Доцільність таких досліджень значно підсилює зіставний аспект, який дає змогу виявити особливості комунікативної взаємодії роботодавця і працівника крізь призму національних лінгво-

культур. Своєчасність нашої роботи посилюють також сьогоденні суспільні та політичні фактори, які безпосередньо впливають на комунікацію, змінюючи настанови і цінності адресанта і адресата. Роботодавець шукає компетентного працівника і водночас зацікавлений у створенні комфортних умов для його праці. Додамо також, що сучасна комунікація працевлаштування, особливо на етапі пошуку роботи, є мережевою. Інтернет-технології розширюють і видозмінюють дискурсивні практики, створюють мультимодальні тексти, забезпечують віртуальний діалог, пришвидшують комунікативні ходи, дають змогу поєднувати власне інформативну функцію із функцією впливу, рекламою компанії та ін. Наведені факти пояснюють актуальність обраної теми і виокремлюють проблеми, варті наукового осмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Жанр «оголошення про вакансію» на сьогодні є мало дослідженим, особливо в зіставному аспекті. Зокрема, знаходимо праці Ю.Д. Предій (Предій, 2010) та І.П. Сіробаби (Сіробаба, 2015). У роботі ми завдячуємо здобуткам сучасної дискурсології, жанрології, комунікативної лінгвістики та зіставного мовознавства. Імпонує думка Ф. Бацевича, який визначає дискурс та мовленнєвий (комунікативний) жанр як співвідносні категорії комунікації: дискурс розгортається в межах мовленнєвого жанру (Бацевич, 2005: 96). Отже, «оголошення про вакансію» кваліфікуємо як своєрідний жанр дискурсу працевлаштування. Останній визначаємо як окремий тип ділового дискурсу, який ще називають «бізнес-дискурсом», або ж розглядають його як інституційний (Bargiela-Chiappini, 2009: 23; Коцюба, 2015: 17; Міщинська, 2019: 77; Огуй, 2011: 193; Arveladze, 2022; Mautner, 2020). Теоретичні викладки в згаданих роботах сформували підґрунтя для нашого дослідження, результати якого частково було висвітлено в публікації (Іваницька, Терещенко, 2022).

Мета пропонованої праці – встановити специфіку реалізації комунікативно-прагматичної стратегії презентації вакансії в жанрі «оголошення про вакансію» в українській та британській лінгвокультурах.

Джерела фактичного матеріалу. Аналіз було проведено на текстах оголошень про вакансії, вибраних із популярних онлайн-платформ пошуку роботи: українського сайту Work.ua (<https://www.work.ua/>) та британського Reed.co.uk (<https://www.reed.co.uk/>). Для звуження дослідницького поля пошук оголошень було обмежено категорією «ІТ-сфера». Із 400 текстів (200 українських та 200 англійських) методом суцільної вибірки було вилучено мовні зразки, через які зреалізовано комунікативно-прагматичну стратегію презентації вакансії. Загальна кількість аналізованих зразків становить 382 фіксації в українськомовному та 331 в англійськомовному дискурсі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оголошення про вакантну посаду (інші назви – оголошення про вакансію, оголошення про найм, оголошення про роботу) є особливим жанром у дискурсі працевлаштування. Ф. Бацевич справедливо стверджує, що мовленнєвий жанр – це «мовленнєве ціле, складний синтез повідомлень (мовленнєвих актів), об'єднаних комунікативною тематикою адресанта, моделлю адресанта і адресата, комунікативною метою, комунікативним смислом, специфічною жанровою тональністю, «закільцьоване» попередніми і наступними мовленнєвими жанрами» (Бацевич, 2003).

Жанроутворювальними ознаками оголошень про вакантну посаду є наступні: 1) наявність якогось факту, про який необхідно повідомити в оголошенні; 2) наявність у тексті інформативної та впливової функцій; 3) опосередкованість джерелом розміщення оголошення у засобах масової інформації; 4) граничне стиснення інформації.

Оголошення про вакантні посади поєднують екстралінгвістичні (комунікативна ситуація, функція) та інтралінгвістичні параметри (структурні, лексичні, граматичні, словотвірні) особливості. Комунікативна ситуація, яка стоїть за текстом оголошення, є специфічною щодо розподілу комунікативних ролей. Комунікантами в ній виступають роботодавець (він буде автором тексту) та найманий працівник (він буде адресатом повідомлення). Між згаданими комунікантами існує сувора ієрархія, яка дає змогу автору тексту диктувати свої умови найму на посаду.

Особливість досліджуваних текстів полягає в тому, що для пошуку «ідеального» кандидата на посаду його необхідно порівняти з майже однаковими суперниками. Відповідно оголошення повинно містити необхідну і достатню інформацію для залучення кількох схожих один на одного претендентів. При цьому кількість претендентів повинна бути автоматично обмежена для економії комунікативних зусиль роботодавця.

Однією із стратегій, яка допомагає віднайти потрібного кандидата і водночас звузити коло претендентів, є стратегія презентації вакансії. Вона спрямована опис посади (обов'язків та вимог до кандидата), умов праці (інформація про зарплату, графік роботи, можливості професійного розвитку, соціальні пакети ін.). Крім того, в оголошеннях також вказують на вигоди, зокрема акцентують на престижності, важливості, значимості вакансії. Переваги вакансії мають як об'єктивний, так і суб'єктивний модули.

Для реалізації цієї стратегії використовують наступні тактики: 1) акцентування різноманітності посадових обов'язків; 2) акцентування матеріальної вигоди; 3) акцентування складності вакансії; 4) акцентування перспективи.

Зазначені тактики, з одного боку, ніби «втягують» претендента в професію, малюють картину його зайнятості та складності роботи, а з іншого, – стимулюють розглянути пропозицію через низку заохочень. Нижче зупинимося на характеристиці виділених тактик.

Тактика акцентування різноманітності посадових обов'язків (зафіксована в 178 українських та 184 англійських зворотах) реалізується у більшості текстів як українського, так і англійського дискурсу. Варто зауважити, що струк-

турні частини оголошень із описом посадових обов'язків є доволі різноманітними, при цьому часто трапляються доволі «креативні» конструкції, особливо в українському дискурсі, пор.: укр. *Твої обов'язки; Обов'язки; Давай поговоримо про твої цікаві завдання; Ти будеш займатися; Що ми пропонуємо саме для цієї ролі; У чому Ваша робота; В нашій команді ти будеш; Що ми очікуємо від вас; Що потрібно робити; Що ти можеши зробити? Що потрібно буде робити; Функціональні обов'язки на посаді та ін.*; англ. *About the role Overview; Job description / skills; Job Purpose Statement; What you'll be doing; The successful candidate will have the following experience; Role Profile; What you need to do now; Main duties*

Було помічено, автори оголошень схильні деталізувати те, чим буде займатися працівник. За нашими спостереженнями, кількість функціональних обов'язків у досліджуваних текстах коливається від 5 до 20.

При цьому в британських оголошеннях нерідко використовують як формальні, так і більш креативні підходи до опису посадових обов'язків

Тактика акцентування матеріальної вигоди (32 українські та 65 англійських одиниць) імпліцитно закладена в називанні суми, яка буде оплачувати роботу. Водночас в невеликій кількості оголошень є додаткова вказівка на матеріальну вигоду. Здебільшого це стосується англомовного дискурсу: *This is a great opportunity and salary is dependent upon experience; Dayrate is negotiable and dependent on skills but £500+ per day rate is possible.*

В українському дискурсі тактику використовують рідше: **Гідну заробітну плату з прив'язкою до курсу валют.**

Тактика акцентування складності роботи (4 українських та 2 англійських одиниці) в досліджуваних текстах була зафіксована лише в кількох оголошеннях, що цілком виправдано комунікативно-прагматичними цілями жанру. Проте формула її подання через слово «челендж» в українському дискурсі пом'якшує сприйняття складних моментів, оскільки челендж розглядається, по-перше, як короткострокові складності, по-друге, як шлях до розвитку і «входження» в професію. Так, знаходимо: **Челленджі на півроку (далі перераховано).**

Тактика перспективи (168 українських і 80 англійських одиниць) передбачає зацікавити претендента кар'єрним ростом, саморозвитком, участю в різних активностях тощо. В оголошеннях такі можливості є власне професійними та особистісно орієнтованими.

Мовні формули, що використовуються в текстах для реалізації цієї тактики, є різними. Здебільшого це опис перспективи словосполученням чи реченням на кшталт: **Self-learning бібліотек, доступ до платних курсів; стратегічна позиція з можливістю реалізації свого потенціалу та своїх ідей в міжнародній компанії; навчання та підвищення кваліфікації; можливість вирости до Team Lead та керувати власною командою; оплачуване навчання та стажування; перспективні шляхи розвитку для кожного; можливість професійного та кар'єрного зростання з подальшим підвищенням заробітної плати.**

Деякі оголошення приділяють значну увагу згаданому аспекту. Наприклад, знаходимо в англомовному дискурсі: *We offer a competitive benefits package which includes: life assurance, private medical cover, income protection, company pension, annual discretionary bonus, a flexible hybrid-working model and 25 days annual leave, as well as additional flexible benefits to suit your lifestyle and enhance your well-being.*

Кількісні підрахунки реалізації тактик в межах різномовних дискурсів дають підстави стверджувати, що з-поміж відібраних 382 одиниць із українськомовного дискурсу найбільше використовують тактику акцентування різноманітності посадових обов'язків (47%) та тактику перспективи (44%). Тактика акцентування матеріальної вигоди становить 8%, складності роботи – 1% (рисунок 1).

Встановлені особливості свідчать про такі прагматичні цілі авторів оголошень, як максимальний опис вакансії щодо обов'язків. Роботодавці вдаються до розлогої характеристики того, що очікують від працівника. Важливим також є використання тактики перспективи, яку розглядають як можливість реалізації амбіцій, саморозвитку, постійного професійного вдосконалення.

В англомовному дискурсі стратегія презентації вакансії була представлена 331 одиницею. При цьому відсоткове співвідношення реалізованих тактик наступне: тактика акцентування різноманітності посадових обов'язків – 55%, тактика перспективи – 24%, тактика акцентування матеріальної вигоди – 20%, тактика акцентування складності роботи – 1%. Загалом реалізація цієї стратегії для англомовних оголошень також тяжіє до деталізації очікувань від претендента, що змушує подавати доволі довгі і конкретні списки того, що будуть робити працівники. Узагальнено інформацію подано на рис. 2.

Отримані кількісні показники дали змогу змодельовати комунікативно-прагматичний профіль

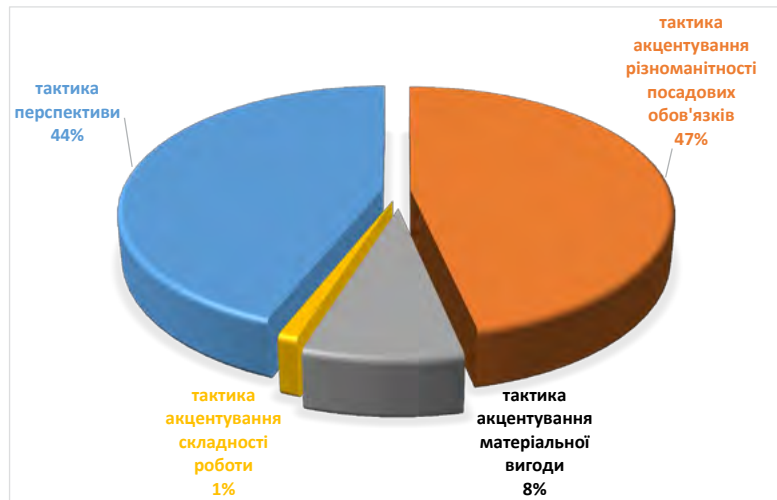

Рис. 1. Реалізація тактик стратегії презентації вакансії в українськомовному дискурсі

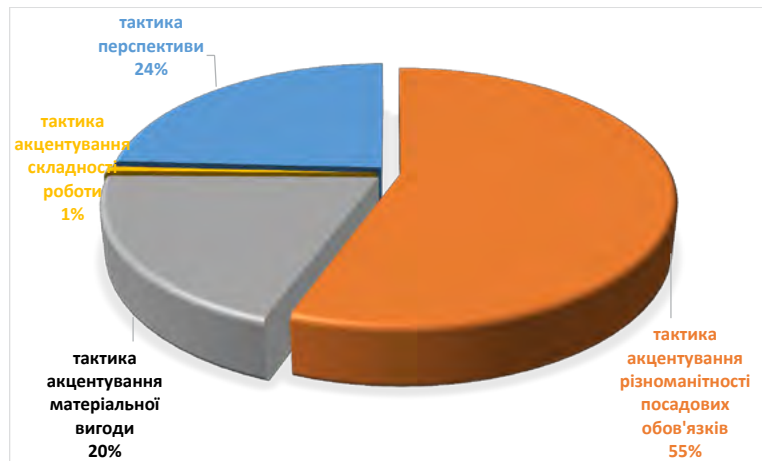

Рис. 2. Реалізація тактик стратегії презентації вакансії в українськомовному дискурсі

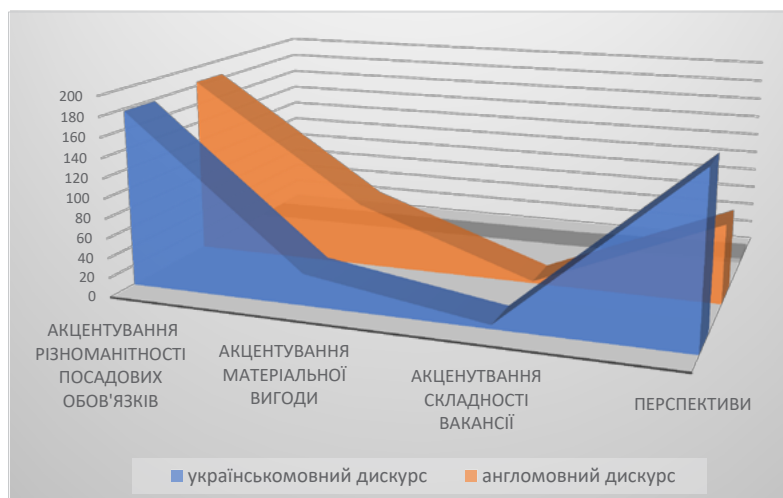

Рис. 3 Міжмовний комунікативно-прагматичний профіль стратегії презентації вакансії «оголошення про вакансію» в українському та британському дискурсі працевлаштування

стратегії самопрезентації в українській та британській лінгвокультурах. Варто зауважити, що ми свідомі того факту, що отримані результати потребують подальшого аналізу, оскільки а) ми обмежили пошук оголошень фільтром «вакансії в ІТ-галузі», б) не брали до уваги показники мультимодальності текстів, в) звузили кількість тактик. Водночас отримані результати можна використати для моделювання комунікативно-прагматичного портрету автора жанру «оголошення про вакансію» із зазначенням спільного та відмінного в дискурсивних практиках працевлаштування. Результати таких спостережень узагальнено на рисунку 3.

Як видно із діаграми, в обох дискурсах значну увагу приділено тактиці акцентування на різноманітності посадових обов'язків. Тактика перспективи є більш розробленою в українському дискурсі. В британських оголошеннях до неї звертаються рідше. Спільним як для української, так і британської лінгвокультур є незначне акцентування на складності вакансії, що створює «позитивний настрій» оголошення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Жанр «оголошення про вакансії» вирізняється конститутивними ознаками. Темою жанру завжди виступає інформація про вакансії; комунікативна мета – залучення потенційних здобувачів запропонованої вакансії та спонукання їх до відгуку. Для досягнення мети роботодавці використовують різні стратегії, однією з яких є стратегія презентації вакансії.

У межах досліджуваного матеріалу (текстів вакансій для ІТ-галузі) було зафіксовано такі кому-

нікативно-прагматичні тактики: 1) акцентування різноманітності посадових обов'язків; 2) акцентування матеріальної вигоди; 3) акцентування складності вакансії; 4) акцентування перспективи.

Здійснені кількісні обчислення та створення комунікативно-прагматичного профілю стратегії презентації вакансії на українській та британській онлайн-платформах для пошуку роботи дали змогу виявити пріоритетні тактики в кожній із лінгвокультур.

Українці найчастіше використовують тактику акцентування різноманітності посадових обов'язків (47%) та тактику перспективи (44%). Тактика акцентування матеріальної вигоди становить 8%, складності роботи – 1%. Для англomовних оголошень типовими є тактика акцентування різноманітності посадових обов'язків (55%), тактика перспективи (24%), тактика акцентування матеріальної вигоди (20%), тактика акцентування складності роботи (1%). Загалом реалізація цієї стратегії для англomовних оголошень також тяжіє до деталізації очікувань від претендента, що змушує подавати доволі довгі і конкретні списки того, що будуть робити працівники.

Виявлені особливості мають шанс на подальші дослідження, зокрема їх можна екстраполювати на перекладацьку діяльність. Крім того, доцільним видається зіставне дослідження інших стратегій жанру «оголошення про вакансію» для створення більш повного комунікативного портрету як адресанта, так і адресата в комунікації працевлаштування, а також виведення прагматичних формул ефективної взаємодії між ними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики: монографія. Львів: Видавн. центр при ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 281 с.
2. Іваницька Н., Терещенко Л. Міжкультурна прагматика комунікативної стратегії самопрезентації компанії в жанрі «оголошення про вакансію». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип 53, том 1. Дробич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 215–221.
3. Коцоба Н. Й. Теоретичні аспекти офіційно-ділового дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2015. № 17 (1). С. 17–19.
4. Міщинська І. Мовленнєві ситуації англomовного ділового дискурсу. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2019. № 17. С. 76–88.
5. Огуй О. Бізнес-дискурс: його лінгвістичні перспективи. *Науковий вісник Чернівецького університету: Германська філологія*. 2011. № 532. С. 193–196.
6. Предій Ю. Д. Комунікативно-прагматичний аспект дослідження текстів Інтернет-оголошень (на матеріалі англomовних текстів оголошень про роботу). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2010. № 49. С. 198–201.
7. Сіробаба І. П. Лінгвістичні особливості мовного жанру «Інтернет-оголошення про найм на роботу» (на матеріалі англійської мови). *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 23-24 квітня 2015 року*. Суми: СумДУ, 2015. С. 32–34.
8. Arveladze Ekaterine. Business discourse, system and types of its genres. *Language and Culture*. 2022. № 3. P. 27–32.
9. Bargiela-Chiappini F. *The Handbook of Business Discourse*. Edinburgh University Press, 2009. 520 p.
10. Behnam B., Behnam N. Schematic structure of Job Advertisements in English and Persian: A Comparative Study and Preliminary Framework. *Journal of Language, Culture, and Translation*. 2012. № 1(1). P. 85–103.

11. Mautner Gerlinde. Business discourse. The Routledge Handbook of Corpus Approaches to Discourse Analysis. Routledge, 2020. P. 319–333.

REFERENCES

1. Batsevych F. S. Narysy z komunikatyvnoi linhvistyky: monohrafiia [Essays on communicative linguistics: a monograph]. Lviv: Vydavn. tsentr pry LNU im. I. Franka, 2003. 281 p. [in Ukrainian]
2. Ivanytska N., Tereshchenko L. Mizhkulturna prahmatyka komunikatyvnoi stratehii samoprezentatsii kompanii v zhanri «oholoshennia pro vakansiiu» [Cross-culture pragmatics of the communicative strategy of the company's self-presentation in the genre «job advertisement»]. Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers. Issue 53, 1. Drohobych: «Helvetyka», 2022. P. 215–221. [in Ukrainian]
3. Kotsiuba N. Y. Teoretychni aspekty ofitsiino-dilovoho dyskursu [Theoretical aspects of official business discourse]. Scientific Papers of International Humanitarian University. Philology. 2015. № 17 (1). P. 17–19. [in Ukrainian]
4. Mishchynska I. Movlennievi situatsii anhlo-movnoho dilovoho dyskursu [Speech situations of English business discourse]. Modern research on foreign philology. 2019. № 17. P. 76–88. [in Ukrainian]
5. Ohui O. Biznes-dyskurs: yoho linhvistychni perspektyvy [Business discourse: its linguistic perspectives.]. Scientific Bulletin of Chernivtsi University: German Philology. 2011. №. 532. P. 193–196. [in Ukrainian]
6. Predii Yu. D. Komunikatyvno-prahmatychnyi aspekt doslidzhennia tekstiv Internet-oholoshen (na materiali anhlo-movnykh tekstiv oholoshen pro robotu) [Communicative-pragmatic aspect of the research of the texts of Internet advertisements (based on the material of English-language texts of job advertisements)]. Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University. 2010. № 49. P. 198–201. [in Ukrainian]
7. Sirobaba I. P. Linhvistychni osoblyvosti movnoho zhanru «Internet-oholoshennia pro naim na robotu» (na materiali anhliiskoi movy) [Linguistic features of the language genre “Internet job advertisement” (on the material of the English language)]. Social and humanitarian aspects of the development of modern society: materials of the Ukrainian scientific conference of teachers, graduates, employees and students, Sumy, April 23–24, 2015. Sumy : SumDU, 2015. P. 32–34.
8. Arveladze Ekaterine. Business discourse, system and types of its genres. *Language and Culture*. 2022. № 3. P. 27–32.
9. Bargiela-Chiappini F. The Handbook of Business Discourse. Edinburgh University Press, 2009. 520 p.
10. Behnam B., Behnam N. Schematic structure of Job Advertisements in English and Persian: A Comparative Study and Preliminary Framework. *Journal of Language, Culture, and Translation*. 2012. № 1(1). P. 85–103.
11. Mautner Gerlinde. Business discourse. The Routledge Handbook of Corpus Approaches to Discourse Analysis. Routledge, 2020. P. 319–333.